

O REPUBLIŠKI MEJI SR SLOVENIJE

V št. 10—12, letnik 1987. je bil objavljen članek dipl. inž. Marijana Božičnika pod naslovom »O granicama SR Hrvatske«. V njem je omenjena tudi meja SR Slovenije s SR Hrvaško. Za popolno informiranost, ki je ob tako pomembnem vprašanju potrebna, prosim, da objavite tudi naslednjo dopolnitev.

SR Slovenija je na problem različno tretirane meje republike opozorila in prosila za ureditev ustrezne organe v SR Hrvaški že leta 1970. Ponovno je bilo vprašanje sproženo leta 1978. ob nastavitvi registra območij teritorialnih enot v Sloveniji, toda več kot do ugotovitve nesoglasij meje kljub prizadevanju nismo prišli.

Seveda smo imeli zaradi nesoglasij o poteku republiške meje ves čas težave, predvsem pri izdelavi kart v dovolj velikem merilu za javno uporabo, kjer je bilo te razlike opaziti. Zato smo uvrstili ureditev republiške meje na dnevni red razgovora s predstavniki Republiške geodetske uprave SR Hrvaške dne 22. 2. 1988. v Ljubljani, kar smo označili kot akt za ureditev vprašanja.

V Sloveniji zakon o postopku za ustanovitev, združitvev oziroma sprememb območja občine ter o območjih občine (Uradni list SRS, št. 28/80) določa, da so območja občin določena s katastrskimi občinami, s tem pa so določene tudi meje občin in meja republike.

Ker so vse večje razlike meje, oziroma nesoglasja, povzročile predvsem regulacije in naravne spremembe vodotokov (n. pr.: Mura, Dragonja) brez ustreznih aktov, o spremembi republiške meje pa lahko po določilu Ustave SR Slovenije odloča le Skupščina SR Slovenije, tako kot v SR Hrvaški, je republiška meja de iure nesporna.

Z obnovo katastrske izmere v Međimurju v SR Hrvaški se je izmera vršila do reke Mure, čeprav je ta bila regulirana ali je predstavila tok, torej na območje SR Slovenije (obratno je v članku naveden sporni primer meje s SAP Vojvodino).

Korigirati moram primer ob reki Dragonji. Uradno meja k.o. Piran III. poteka južno in ne severno od regulirane reke Dragonje, ki naj bi bila dogovorjena meja s SR Hrvaško, toda nikoli pravno urejena. Geodetska uprava v Kopru je takrat izročila katastrski elaborat občini Buje, ki ga vzdržuje (v podobnem primeru za naselje Draga v občini Metlika ta ni dobila katastrskega elaborata od občine — naveden primer v članku).

Razumljivo je, da bo vse primere nesoglasij in ugotovljene razlike potrebno z veliko strpnostjo urediti po veljavnih prepisih obeh republik, ter pri tem vprašanja reševati življenjsko in logično. Vsa strokovna gradiva pa so dolžni pripraviti geodetski upravni organi.

Republiška geodetska uprava SR Slovenije je informativni razgovor pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije že opravila.

B. Demšar

REZULTATI DALJINSKIH ISTRAŽIVANJA U SR SLOVENIJI

Uz finansijsku i stručnu podršku specijalizirane službe Organizacije ujedinjenih naroda — FAO i njenih stručnjaka za digitalnu obradu skaniranih podataka (Remote Sensing Centre) u Rimu a kroz program tehničke suradnje pod nazivom »The Application of Satellite Remote Sensing Techniques in the Fields of Land Use Agriculture and Forestry« Zavod SR Slovenije za statistiku u Ljub-

ljani izdao je 1987. godine u nakladi od tisuću primjeraka izvanredno bogatu, tekstom i slikom opremljenu publikaciju na 90-tak stranica na najfinijem papiru, pod nazivom: »**Upotreba satelitskih metoda teledekcije za ocjenjivanje iskorištavanja zemljišta i za potrebe poljoprivrede i šumarstva**«.

Zavod SR Slovenije za statistiku (direktor Tomaž BANOVEC dipl. ing. geodezije kao odgovorna osoba) izradio je projekat pod gornjim nazivom (Projekat FAO—TCP/YUG) i predstavio ga javnosti a njegove rezultate dao na korištenje zainteresiranim. Kao korisnici projekta zamišljeni su poljoprivrednici, šumari, ekolozi, geodeti, matematičari, geolozi, urbanisti, planeri, meteorolozi i mnogi drugi.

Projekat ima prvenstvo cilj da na području Slovenije provjeri ovu novu metodologiju ocjenjivanja iskorištavanja zemljišta, koja u svakom slučaju odgovara preporukama Organizacije FAO i njenoj daljoj namjeri da se rezultati tog projekta upotrebe i u drugim zemljama, za prikupljanje godišnjih podataka o procjenama iskorištavanja zemljišta na bazi daljinskih (satelitskih) istraživanja. Poslovi procjenjivanja ove vrste danas se u praksi odvijaju u Jugoslaviji na osnovi skupih, dugotrajnih i u mnogo slučajeva subjektivnih procjena oko 3200 individualnih procjenitelja.

Snimcima satelita Landsat izrađen je na osnovi ovog projekta geografsko orijentirani model-mozaik SR Slovenije, koji zajedno s digitaliziranim visinama, skaniranim pedološkom kartom, centroidima katastarskih čestica i sve zajedno objedinjeno numeričkim podacima lokacija u prostoru čine digitalni model terena (DMT). Sve to pruža mogućnost korištenja digitalno skaniranih podataka satelitskih snimaka kao dijela kompjuterizirane baze podataka za potrebe poljoprivrede i šumarstva.

Projektom je riješeno povezivanje svih mogućih daljinsko prikupljenih podataka u geografsko informativni sistem (GIS) Slovenije.

Projekt daje jamstvo u 80 do 90 postotnu pouzdanost podataka u procjeni iskorištavanja tla. Predviđa se njegovo dalje proširivanje na područje ostalih republika i pokrajina u Jugoslaviji, kao osnova za izradu agroekonomskih studija i planova.

Autori projekta u tekstu obrazlažu da je njihov projekat izvanredna podloga za ažurnu, objektivnu, relativno jeftinu i višenamjensku masovnost informiranja najšire društvene zajednice, korisno primjenjiva za područja svih republika i pokrajina u Jugoslaviji. Teledetekcija je izvršena sa satelitom Landsat s visine od 915 km i skaniranim površinama zemlje u širini od 185 km, dok je moć optičkog razlučivanja pojedinosti na promatranoj površini 55×79 metara.

Velike prednosti izvršene daljinske detekcije i na osnovi nje izvedenih ocjena i procjena jest u geografskoj povezanosti podataka u prostoru (što je u klasičnoj detekciji i provedenim ocjenama jedva zamislivo), kao i u velikoj objektivnosti daljinskom detekcijom dobivenih podataka.

U opisanom i izvedenom projektu ostvarena su slijedeća rješenja:

— Kompjuterska izrada mozaika Slovenije, digitalizacija njenih granica, obrada i analiza iskorištavanja zemljišta u Sloveniji izrađenim pokazateljima u hektarima i s kompjuterski izrađenom kartom u mjerilu 1:500 000.

— Ograničenje homogenih prirodnih jedinica na osnovi geografsko-geoloških karakteristika Slovenije i kompjuterski izrađena karta u mjerilu 1:500 000.

— Ocjena najznačajnijih poljoprivrednih površina općine Ptuj s izračunatim statističkim podacima i izrađenom kompjuteriziranom kartom u mjerilu 1:50 000.

— Vremenska-multitemporalna analiza podataka na području Savinjske doline, s ocjenom površina pod hmeljištem i izrada kompjuterizirane karte u mjerilu 1:50 000.

— Ocjena šumskih sistema Pohorja sa izračunatim statističkim podacima i izradom kompjuterizirane karte u mjerilu 1:50 000.

Opći je utisak da je to izvanredni rad, prvi takve vrste u Jugoslaviji, koji otvara neviđene i još nesagledive mogućnosti stvaranja suvremenih baza podataka i na osnovi njih osnovanih informacionih sustava najšireg značenja.

M. Božičnik